

การบริหารที่นำไปสู่การได้รับรางวัลคุณภาพ
แห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA)
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี
The Relationship between Result-Based Management and Receiving the
Award of the Office of the Basic Education Commission of Schools Under
the Secondary Educational Service Area Office of Nonthaburi

วิชญ์พล ปัญญา¹ และ ปณต นามะวิโรจน์²

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์^{1,2}

Wichapon Panya¹ and Panote Namawiroj²

Rajapruck University^{1,2}

Corresponding Author, Email: Wichapon383@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี 2) ศึกษากระบวนการดำเนินงานตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (OBECQA) และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์กับการดำเนินงานตามเกณฑ์ OBECQA กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 270 คน จาก 7 โรงเรียนที่ได้รับรางวัล OBECQA ประจำปี 2566 ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie และ Morgan จากประชากรจำนวน 908 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.71) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน

* ได้รับบทความ: 28 พฤษภาคม 2568; แก้ไขบทความ: 21 มิถุนายน 2568; ตอรับตีพิมพ์: 30 มิถุนายน 2568

2. การดำเนินงานตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (OBECQA) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.67) โดยด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

3. การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานตามเกณฑ์ OBECQA อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเฉพาะด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน การจัดทำข้อตกลงเพื่อการรับรู้เป้าหมาย และการกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานตามเกณฑ์ OBECQA ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่าการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมความเป็นเลิศในการบริหารจัดการสถานศึกษา

คำสำคัญ: การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์; เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (OBECQA); ความเป็นเลิศของสถานศึกษา

Abstract

This quantitative research aimed to: 1) study the level of results-based management in schools under the Secondary Educational Service Area Office Nonthaburi; 2) examine the level of implementation based on the Office of the Basic Education Commission Quality Award (OBECQA) criteria; and 3) investigate the relationship between results-based management and implementation according to the OBECQA criteria. The sample consisted of 270 teachers from seven schools that received the OBECQA award in 2023. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan table from a population of 908 teachers. The research instrument was a questionnaire with an Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranging from 0.67 to 1.00 and a reliability coefficient of .96. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient.

The findings revealed that:

1. The overall level of results-based management in schools under the Secondary Educational Service Area Office Nonthaburi was at a high level ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.71). The aspect with the highest mean score was performance indicator determination.

2. The overall implementation according to the Office of the Basic Education Commission Quality Award (OBECQA) criteria was at a high level ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.67).

The aspect with the highest mean score was measurement, analysis, and knowledge management.

3. Results-based management was positively correlated with implementation according to the OBECQA criteria at the .01 level of statistical significance. In particular, performance evaluation, performance agreements for goal recognition, and organizational objective setting showed strong positive relationships with OBECQA implementation. These findings indicate that results-based management is a significant factor contributing to excellence in school administration and management in accordance with the OBECQA criteria.

Keywords: Results-Based Management; Office of the Basic Education Commission Quality Award (OBECQA); School Excellence

บทนำ

การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีระดับโลก ส่งผลให้รัฐบาลไทยกำหนดนโยบายปฏิรูปการศึกษาโดยเน้นการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีวินัย ภูมิใจในความเป็นชาติ และสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2567) เพื่อรองรับนโยบายดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ส่งเสริมการบริหารจัดการศึกษาดัวยระบบคุณภาพตามแนวทาง OBECQA (Office of the Basic Education Commission Quality Award) ซึ่งพัฒนา มาจากเกณฑ์ PMQA (Public Sector Management Quality Award) โดยมุ่งเน้นให้สถานศึกษาบริหารด้วยระบบที่มีประสิทธิภาพและเน้นผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม

จากข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่าสถานศึกษาหลายแห่งยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์ (OBECQA) ได้ งานวิจัยของสุญาดา เสงชัยโย (2566) ชี้ให้เห็นถึงอุปสรรคสำคัญ เช่น การขาดความเข้าใจในแนวคิดการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results-Based Management: RBM) การขาดแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจน และการขาดกระบวนการจัดการความรู้และประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ทำให้การพัฒนาองค์กรตามแนวทาง (OBECQA) ไม่เกิดผลอย่างยั่งยืน

งานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับ (OBECQA) ส่วนใหญ่นับศึกษาเฉพาะในด้านโครงสร้างองค์ประกอบของเกณฑ์ (OBECQA) หรือการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนที่ได้รับรางวัลกับโรงเรียนที่ไม่ได้รับรางวัล โดยมุ่งเน้นการประเมินผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐาน และยังมีงานวิจัยจำนวนน้อยมากที่ลงลึกในกระบวนการบริหารจริงในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการได้รับรางวัล (OBECQA)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในเชิงอธิบายที่มุ่งทำความเข้าใจปัจจัยภายในของกระบวนการบริหารจัดการและรูปแบบการบริหารที่นำไปสู่ความสำเร็จภายใต้บริบทจริง

ในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น พบว่ามีโรงเรียนบางแห่งได้ผ่านเกณฑ์และได้รับรางวัล (OBECQA) แล้วจำนวน 7 โรงเรียน ในจำนวนทั้งสิ้น 18 โรงเรียน ขณะที่บางแห่งอยู่ในขั้นตอนการเตรียมความพร้อมเข้ารับการประเมิน ดังนั้นแม้อยู่ภายใต้เงื่อนไขและนโยบายสนับสนุนเดียวกัน เช่น การจัดสรรงบประมาณ การอบรมผู้บริหารและครูตามนโยบายของ สพฐ. รวมถึงการใช้เกณฑ์ (OBECQA) เดียวกันในการประเมินคุณภาพสถานศึกษา แต่ผลสัมฤทธิ์ที่ได้ในแต่ละโรงเรียนกลับแตกต่างกัน ความแตกต่างนี้สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางการบริหารที่หลากหลาย อาจเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารที่นำไปสู่การได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เพื่อยกระดับศักยภาพสถานศึกษาให้สามารถผ่านเกณฑ์ (OBECQA) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาการบริหารที่นำไปสู่การได้รับรางวัลคุณภาพ (OBECQA) ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ที่มีความสัมพันธ์กับการได้รับรางวัลคุณภาพ (OBECQA) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริหารที่นำไปสู่การได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าวของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ที่ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ประจำปี

2566 จำนวน 7 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 908 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูจำนวน 270 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) และได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนจำนวนครูของแต่ละโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ (1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (2) การบริหารสถานศึกษาแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ จำนวน 55 ข้อ และ (3) การบริหารที่นำไปสู่การได้รับรางวัล OBECQA จำนวน 56 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

แบบสอบถามได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้กับครูจำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยประสานงานกับสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม จากนั้นแจกและรวบรวมแบบสอบถามภายในระยะเวลาที่กำหนด พร้อมตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม และใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์กับการบริหารที่นำไปสู่การได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชนบทบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชนบทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดตัวชี้วัดการบรรลุเป้าหมายและผลการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = 0.63)

รองลงมา ได้แก่ การวัดและการประเมินผลงาน ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.70) การจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.71) การปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.22$, S.D. = 0.63) การจัดวางกลไกการตรวจสอบ ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.64) การจัดทำข้อตกลงเพื่อให้รับรู้ถึงเป้าหมาย ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.69) และการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร ($\bar{x} = 3.77$, S.D. = 0.85) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษา

ที่	การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร	3.77	0.85	มาก	7
2	การกำหนดตัวชี้วัดการบรรลุเป้าหมายและผลการปฏิบัติงาน	4.37	0.63	มาก	1
3	การจัดทำข้อตกลงเพื่อให้รับรู้ถึงเป้าหมาย	4.14	0.69	มาก	5
4	การจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.28	0.71	มาก	3
5	การปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง	4.22	0.63	มาก	4
6	การวัดและการประเมินผลงาน	4.35	0.70	มาก	2
7	การจัดวางกลไกการตรวจสอบ	4.20	0.64	มาก	6
รวม		4.19	0.70	มาก	

2. ผลการศึกษาการบริหารที่นำไปสู่การได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารที่นำไปสู่การได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.68) รองลงมา ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = 0.67) ด้านผลลัพธ์ ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.68) ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.70) ด้านการนำองค์กร ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.64) ด้านบุคลากร ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.70) และด้านการปฏิบัติการ ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.63) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารที่นำไปสู่การได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA)

ที่	องค์ประกอบ OBECQA	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	การนำองค์กร	4.17	0.64	มาก	5
2	กลยุทธ์	4.21	0.67	มาก	2
3	นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.19	0.70	มาก	4
4	การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	4.24	0.68	มาก	1
5	บุคลากร	4.15	0.70	มาก	6
6	การปฏิบัติการ	4.00	0.63	มาก	7
7	ผลลัพธ์	4.19	0.68	มาก	3
รวม		4.16	0.67	มาก	

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์กับการได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) โดยรวมในระดับสูง ($r = .722$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การวัดและการประเมินผลงาน (X6) มีความสัมพันธ์กับการได้รับรางวัล OBECQA โดยรวมสูงที่สุด ($r = .747$) รองลงมา ได้แก่ การจัดวางกลไกการตรวจสอบ (X7) ($r = .739$) การปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง (X5) ($r = .728$) การจัดทำข้อตกลงเพื่อให้รับรู้ถึงเป้าหมาย (X3) ($r = .727$) การกำหนดตัวชี้วัดการบรรลุเป้าหมายและผลการปฏิบัติงาน (X2) ($r = .723$) การจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (X4) ($r = .722$) และการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร (X1) ($r = .673$) ตามลำดับ

นอกจากนี้ ยังพบว่าการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทุกด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับองค์ประกอบของเกณฑ์ OBECQA ทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมความเป็นเลิศของสถานศึกษาตามเกณฑ์คุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์กับการได้รับรางวัลคุณภาพ
แห่งสำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) โดยรวม

ตัวแปรการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์	r กับ OBECQA โดยรวม (Ytot)	ระดับความสัมพันธ์
X1 การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร	.673**	สูง
X2 การกำหนดตัวชี้วัดการบรรลุเป้าหมายและผลการปฏิบัติงาน	.723**	สูง
X3 การจัดทำข้อตกลงเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย	.727**	สูง
X4 การจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	.722**	สูง
X5 การปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง	.728**	สูง
X6 การวัดและการประเมินผลงาน	.747**	สูง
X7 การจัดวางกลไกการตรวจสอบ	.739**	สูง
Xtot	.722	สูง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
นนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัศึกษานนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.70) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ
สถานศึกษาที่ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) มีระบบ
การบริหารงานที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ของการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีการกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และ
แนวทางการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้บุคลากรสามารถ
ปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การกำหนดตัวชี้วัดการบรรลุเป้าหมายและผลการปฏิบัติงาน
มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การวัดและการประเมินผลงาน และการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการกำหนดเกณฑ์ความสำเร็จที่ชัดเจน การติดตามผลการ
ดำเนินงาน และการนำเทคโนโลยีมาใช้สนับสนุนการบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบริหาร
แบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสำนักงาน ก.พ. (2547) ที่มุ่งเน้นการบริหารงานโดยยึดผลลัพธ์และประสิทธิภาพ
ของการดำเนินงานเป็นสำคัญ รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดของ Katz และ Kahn ที่อธิบายว่าองค์กรที่มี

ประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีระบบข้อมูลย้อนกลับ (Feedback System) สำหรับใช้ในการติดตามและปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทวีสันต์ วิชัยวงศ์ และ สัญญา เคนาภูมิ (2562) ที่พบว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ช่วยให้หน่วยงานมีเป้าหมายที่ชัดเจน สามารถติดตามผลการดำเนินงานและพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานได้อย่างเป็นระบบ

2. การบริหารที่นำไปสู่การได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(OBECQA) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารที่นำไปสู่การได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.67) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลมีการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศอย่างเป็นระบบ โดยให้ความสำคัญกับการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการวางแผน การตัดสินใจ และการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านกลยุทธ์ และด้านผลลัพธ์ แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาที่ได้รับรางวัล OBECQA มีความเข้มแข็งด้านการรวบรวม วิเคราะห์ และใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ ตลอดจนมีการจัดการองค์ความรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ที่มุ่งเน้นการใช้ข้อมูลสารสนเทศและองค์ความรู้เป็นฐานในการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Pearlson และ Saunders (2019) และ Turban et al. (2018) ที่ชี้ให้เห็นว่า ระบบสารสนเทศและการจัดการความรู้เป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนการตัดสินใจ การพัฒนาองค์กร และการสร้างความได้เปรียบในการบริหารจัดการ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์กับการได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) โดยรวมในระดับสูง ($r = .722$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า หากสถานศึกษา มีการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในระดับสูง ก็จะส่งผลต่อการดำเนินงานตามเกณฑ์คุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับสูงเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การวัดและการประเมินผลงาน มีความสัมพันธ์กับการได้รับรางวัล OBECQA สูงที่สุด ($r = .747$) รองลงมาคือ การจัดวางกลไกการตรวจสอบ ($r = .739$) และการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง ($r = .728$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์ประกอบดังกล่าวเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถติดตามผลการดำเนินงาน ตรวจสอบความสำเร็จของเป้าหมาย และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาองค์กรได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kujawski

(2017) ที่ระบุว่า การปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่องและการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการตัดสินใจเป็นหัวใจสำคัญขององค์กรที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศักดิ์ชัย สมบูรณ์ (2561) ที่พบว่า ระบบการวัดผล การประเมินผล และการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรภาครัฐในการพัฒนาคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพ

ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามเกณฑ์ OBECQA โดยเฉพาะการประเมินผล การตรวจสอบ และการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนคุณภาพการบริหารจัดการและผลลัพธ์ขององค์กรให้เกิดความยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาควรส่งเสริมการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะด้านการกำหนดตัวชี้วัดการบรรลุเป้าหมายและผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินงานมีเป้าหมายที่ชัดเจน สามารถติดตามและประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรม

2. สถานศึกษาควรพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การวัดและการประเมินผลงานมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานตามเกณฑ์ OBECQA ในระดับสูง จึงควรนำผลการประเมินมาใช้ในการวางแผนและปรับปรุงคุณภาพการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาระบบการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานภายในองค์กรอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถตรวจสอบความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาตามเกณฑ์ OBECQA

4. สถานศึกษาควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดการองค์ความรู้ในการบริหารจัดการองค์กร เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ การวิเคราะห์ข้อมูล และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวทางของ OBECQA

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 ควรสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารและครูด้านการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการและเพิ่มโอกาสในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามเกณฑ์ OBECQA

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์และการดำเนินงานตามเกณฑ์ OBECQA ในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยและค้นหาแนวปฏิบัติที่เหมาะสมในแต่ละบริบท
2. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพหรือการวิจัยแบบผสมผสาน เพื่อค้นหาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ของสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานตามเกณฑ์ OBECQA
3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามเกณฑ์ OBECQA เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กร การมีส่วนร่วมของบุคลากร และการจัดการองค์ความรู้
4. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์กับผลลัพธ์ทางการศึกษา เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน คุณภาพผู้เรียน หรือประสิทธิผลของสถานศึกษา
5. ควรศึกษารูปแบบหรือแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่บูรณาการการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ร่วมกับแนวคิดการบริหารคุณภาพสมัยใหม่ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาไทยในอนาคต

องค์ความรู้ใหม่

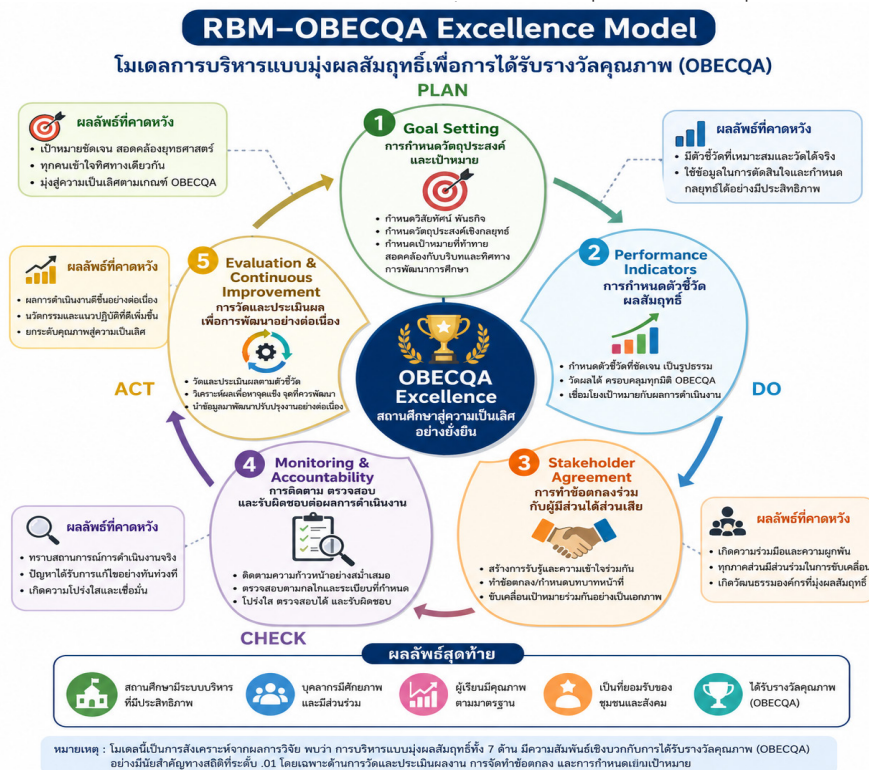
ผลการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่ส่งผลต่อความสำเร็จตามเกณฑ์คุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) โดยพบว่าความสำเร็จของสถานศึกษาไม่ได้เกิดจากการกำหนดเป้าหมายเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากกระบวนการบริหารที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย การกำหนดตัวชี้วัด การสร้างการรับรู้ร่วม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงได้สังเคราะห์เป็น “RBM–OBECQA Excellence Model” ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. Goal Setting (G) : การกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของสถานศึกษาให้ชัดเจน สอดคล้องกับบริบทและทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. Performance Indicators (P) : การกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่ชัดเจน สามารถวัดผล และสะท้อนความสำเร็จขององค์กรได้อย่างเป็นรูปธรรม
3. Stakeholder Agreement (S) : การสร้างการรับรู้ร่วมและข้อตกลงในการปฏิบัติงานระหว่างผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการขับเคลื่อนเป้าหมายขององค์กร

4. Monitoring and Accountability (M) : การติดตาม ตรวจสอบ และจัดวางกลไกการกำกับติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและสามารถปรับปรุงแก้ไขได้ทันทั่วทั้ง

5. Evaluation and Continuous Improvement (E) : การวัดและประเมินผลการดำเนินงาน พร้อมนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพองค์กรสู่ความเป็นเลิศ

องค์ประกอบทั้ง 5 ประการทำงานเชื่อมโยงกันในลักษณะวงจรคุณภาพ (PDCA) โดยเริ่มจากการกำหนดเป้าหมาย (Plan) การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติร่วมกัน (Do) การติดตามและตรวจสอบผล (Check) และการประเมินเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Act) ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานตาม

ภาพที่ 1 “RBM-OBECQA Excellence Model”

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2567). นโยบายการศึกษาของรัฐบาล พ.ศ. 2567–2568. กระทรวงศึกษาธิการ.
- ทวีสันต์ วิชัยวงศ์ และ สัญญา เคนาภูมิ. (2562). การประยุกต์ใช้ RBM ในองค์กรภาครัฐ. ม.ป.ท.
- สำนักงาน ก.พ. (2547). แนวทางการบริหารผลสัมฤทธิ์ Results-Based Management (RBM). สำนักงาน ก.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุญาดา เองชัยโย. (2566). การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ. ม.ป.ท.
- Katz, D., & Kahn, R. L. (1978). The social psychology of organizations. (2nd ed.). Wiley.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610. <https://doi.org/10.1177/001316447003000308>
- Kujawski, D. (2017). Continuous improvement culture and performance management. (n.p.)
- Pearlson, K., & Saunders, C. (2019). Managing and using information systems. Wiley.
- Turban, E., Volonino, L., & Wood, G. (2018). Information technology for management. Wiley.